

VI. Regionis seu districtus sibi concrediti visitationem quotannis exequantur, et si ab Episcopo visitatio peracta fuerit, post sex menses ab hac lustratione transactos, ut quæ ab ipso notata et præcepta fuerunt fideliter observentur, abusus et excessus corrigantur, omniaque rite in Ecclesiis peragantur. Nihil tamen contra synodalia statuta, aut Episcopi præscriptiones disponant, et de ipsa sua visitatione huic post mensem rationem in scriptis reddant. Ut felicius ac facilius hoc munere fungantur, Archipresbyteros monemus, ut paterna charitate ac prudenti zelo omnes amplectantur, et modestissime se gerant in omnibus, ne cuiquam oneri aut scandalo existant (1).

VII. Quod si aliquo obstaculo impediuntur, quominus visitationem exequi possint, ipsis quidem non licet alium delegare, sed Episcopum tempestive de hac re certiores faciant, qui per visitatorem speciali mandato vocatum, vel prout opportunum censuerit providebit.

VIII. Singulis annis ab Episcopo convocati Archipresbyteri omnes, ut super ea quæ decursu anni observarunt opportunas dispositiones edat, curent exactam et plenam de rerum statu in suo uniuscujusque districtu relationem, tempore quo ante ipsam congregationem indicabitur ad Episcopum transmittere.

IX. Parochos, aliosque sui districtus sacerdotes graviter ægrotantes visitent et consolentur, curamque gerant, ut sacramentis opportune muniantur, ac de stipendiis nondum persolutis, aliisque de re ecclesiastica, vel domestica ordinandis, mature et juxta sacros canones disponant.

X. Curent etiam ut, infirmitate durante, ab aliis regionis parochis turnatim visitentur sacerdotes ægrotantes, ut mutuis adhortationibus et charitatis fraternæ verbis et auxiliis ædificentur, bonumque fidelibus præbeant exemplum.

XI. Cum aliquis ex parochis supremum diem obierit, convocatis, si fieri potest, cæteris sui districtus animarum curatoribus, Archipresbyter, cui nisi alia legitima viguerit consuetudo, vel probata concordia, jura sepeliendi et exequias celebrandi competunt, funeris justa peragat.

XII. Vacante parochia, Archipresbyteri est animarum curam sacerdoti approbato administrandum committere, atque Episcopum certiores facere, ut ipsum confirmet, aut alium mittat ad parochiali munus adimplendum. Adscitis idoneis testibus, consignet res parochiæ; libros, scripta, suppellectilem; aliaque omnia tuto loco deponat, duplicem

(1) Conc. Trid. sess. XXIV. De ref.

indicem seu inventarium conficiens, cujus exemplar œconomo tradat, aliud vero in suo archivio custodiat.

XIII. Archipresbyteri erit parochos, et parochorum rectores in munere rite adepti possessionem inducere, ea quæ in statutis synodalibus forma præscribatur.

XIV. Ubi aliqua necessitatis causa postulet, ut die Dominica, seu festo sacerdos bis sacrum faciat, quin tempus ad Episcopum recurrendi suppetat, facultatem istam tribuat Archipresbyter. Pro singulis tamen casibus quibus hac utatur potestate, statim ad Episcopum referre tenetur.

XV. Parochis, aliisque curam animarum gerentibus permittere possunt Archipresbyteri, ut ex rationabili causa, et provisione facta de sacerdote qui eorum vices suppleat, a parochia per sex ad summum dies absint. Ad Episcopum tamen de licentia concessa referant.

XVI. Eisdem etiam tribuimus, ut, necessitate urgente, presbyteris facultatem pœnitentiæ sacramentum administrandi, vel Missam celebrandi licentiam rite obtentam in quindecim dies prorogent, necnon ut extradiœcesano sacerdoti, litteris formatis Antistitis sui munito, celebrandi licentiam in octo dies tribuant, qui tamen omnes ad Episcopum illico recurrere debent.

XVII. Archipresbyteri facultatem habent absolvendi in casibus Episcopo reservatis, et intra districtus sui limites peragendi benedictiones in quibus de jure chrismati unctio minime requiritur. Quoad alias facultates quæ ipsis tribui contingat, tam pro foro conscientiæ, quam etiam pro agendi ratione in aliquibus fori externi causis, quæ ab Episcopo vel Vicario generali ipsis Archipresbyteris committantur, specialis in unaquaque Diœcesi ab Episcopo fiet constitutio, peculiaribus attentis circumstantiis, et locorum necessitatibus.

TITULUS XII.

DE PAROCHIS.

Nobile atque fructuosum est officium parochorum, quibuscum Episcopi, jam multis abhinc sæculis curam animarum sibi creditam partiuntur (1).

1. Insignem inter Christi ministros et dispensatores mysteriorum Dei occupant locum, sed et maximis, gravissimisque tenentur officiis et obligationibus erga fidelem populum ipsi ab Episcopis commissum.

(1) Ben. XIV. De synod. diœces. lib. V, cap. 4.

Eorum munus in primis inde tam grave esse conspicitur, quod apud illam, cui præsunt, gregis partem fere soli plerumque Ecclesiae personam agant, et ipsi sint ex quibus fideles et infideles religionis vim et efficaciam metiri soleant. Hinc est, quod ven. mem. Pius IX frequenter de parochis in suis apostolicis litteris ad Episcopos sermonem habuerit, et ad mentem sacrosancti Concilii Tridentini dicentis «expedit maxime animarum saluti a dignis atque idoneis parochis gubernari» (1), omnes Ecclesiae Præsules his gravissimis verbis admoneat: «Neque vero ignoratis, majori diligentia vobis in illorum praeceptis moribus et scientiam esse inquirendum, quibus animarum cura et regimen committitur,.... ut ipsi tamquam fideles multiformis gratiae Dei dispensatores plebem sibi concreditam sacramentorum administratione, divini verbi praedicatione, ac bonorum operum exemplo continenter pascere, juvare, eamque ad omnia religionis instituta ac documenta informare, atque ad salutis semitam perducere studeant. Intelligitis nimirum parochis officii sui ignavis vel negligentibus, continuo et populorum mores prolabi, et christianam laxari disciplinam, et religionis cultum exolvi atque convelli, ac vitia omnia et corruptelas in Ecclesiam facile invehiri» (2).

II. Summopere igitur nitendum est, ut de moribus et de sufficientia eorum quibus vacantes parochiae conferendae erunt, locorum Ordinarii certam sibi procurent cognitionem, quod fieri debet publico indicto concursu, et servatis praescriptionibus Tridentini Concilii, et Benedicti XIV (3). Hunc in finem ipsamet Tridentina synodus praecipit sex saltem examinatores per Episcopum proponi in Synodo diocesana, qui huic satisfaciant, et ab ipsa probentur, ut coram Episcopo, vel ejus Vicario Generali, atque Examinatoribus Synodalibus saltem tribus, quos ex praedictis illis sex libere eligit Episcopus, examen tam scientiae quam vitae et morum subire debeant omnes, qui vacans beneficium parochiale obtinere cupiunt (4).

III. Provisi de beneficio curam animarum adnexam habente, antequam investiantur, in manu Episcopi vel Vicarii Generalis tenentur publicam elicere professionem orthodoxae fidei, juxta formulam praescriptam, et in Romanae Ecclesiae obedientiam permansuros (5), ac legitimo suo Ordinario parituros, munus parochialis fideliter adimpleturos, et temporalia beneficii et Ecclesiae parochialis conservaturos juramento spondere.

(1) Conc. Trid. sess. XXIV, cap. 18. De Ref.
 (2) Encycl. *Qui pluribus*. (3) Const. *Cum illud*.
 (4) Sess. XXIV. (5) Conc. Trid. sess. XXIV, cap. 2. De ref.

IV. Canonice instituti ex constitutione S. Pii V (1), intra bimestre corporalem quoque sui installationem procurare obligantur, quam populo praevie significari debet, ac solemniter, quantum liceat, fieri per Archipresbyterum.

V. Ex quo parochiam sibi creditam ingrediantur, serio meditentur gravissima haec sacrosancti Concilii Tridentini verba: «Praecepto divino mandatum est omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini praedicatione, sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere; pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, et in caetera munia pastoralia incumbere» (2).

VI. Ut boni pastores ovibus sibi creditis jugiter advigilantes, atque pro illis parati se ipsos impendere et superimpendere (3), animamque suam ponere (4), legem residentiae fidelissime observent. Perpetuo igitur et personaliter in parochia resideant, nisi aut christiana charitas, aut urgens necessitas, aut debita obedientia, aut aliqua legitima causa illos abesse sinant (5); tunc vero attente provideant, ne ex absentia, quantumvis brevi, ullum detrimentum patiantur parochiani.

VII. Si non plus quam sex dies abesse necesse habeant, licentiam ab Archipresbytero impetrent, idoneumque substitutum relinquunt. Veniam longioris absentiae, scripto et gravi dumtaxat ex causa dandam, ultra bimestre concedere neque Episcopo integrum est (6), et numquam sacris Adventus et Quadragesimae diebus, ac in festis Ecclesiae solemnioribus, quibus refici maxime et in Domino gaudere debent oves pastoris praesentia (7). Sciant etiam a residentia eos non eximere neque aetas senilis (8), neque parvus parochianorum numerus (9), nec aeris intemperies (10), studiorum ratio (11), nec pestilentia (12) neque inimicitia (13), nisi indulto apostolico dispensentur; alioquin, ut declaravit Tridentina Synodus, mortalis culpae erunt rei, et fructus illius temporis quo abfuerunt jure percipere minime poterunt (14). Residentia denique non materialis dumtaxat, sed formalis,

(1) Const. *In conferendis* 18 Mart. 1567. (2) Sess. XXIII, cap. 1. De ref.
 (3) 2. Cor. XII, 15. (4) Joann. X, 11. (5) Conc. Trid. sess. XXIII.
 (6) Ibidem. (7) Ben. XIV, Inst. XVIII.
 (8) S. C. C. 6 April. 1647. (9) Id. 3 Oct. 1661. Ben. XIV, loc. cit.
 (10) S. C. C. 7 Jul. 1646. (11) Id. 1 Dec. 1594.
 (12) Ben. XIV. De Syn. Dioc. lib. XIII, cap. 19, n. 1.
 (13) S. C. C. 7 Sept. 1757, 4 April. 1851.
 (14) Conc. Trid. sess. XXIII, cap. 1. De ref. Ben. XIV, Inst. XVII.

id est, laboriosa esse debet (1), ad quam tenentur Episcopi per censuras ecclesiasticas, etiam usque ad privationem beneficii, contumaces compellere (2).

VIII. Ex supra citatis Concilii Tridentini verbis, oves suas agnoscere debent parochi ad exemplum boni pastoris Christi Jesu, qui dicebat: *Ego cognosco oves meas* (3), et juxta quod in Proverbiis legitur: «diligenter agnosce vultum pecoris tui, tuosque greges considera» (4); ut omnes, videlicet, et singulos in parœcia degentes, eorumque conditiones, necessitates, indolem, vitam, moresque cognitos et exploratos habeant. Hanc cognitionem habentes poterunt, uti debent, quod est infirmum consolidare, quod ægrotum sanare, alligare quod confractum, quod abjectum reducere, et quod perditum requirere et recuperare (5).

IX. Quod facilius et exactius consequi poterunt, si quotannis accuratissime conficiant censum animarum, per se ipsos, et si legitima gravique causa impediti fuerint, per alium sacerdotem ab ipsis eligendum, omnes familias visitantes, ut sciant quod in unaquaque illarum adsint communicantes, vel confirmandi, vel in aliquo corrigendi, seu monendi et juvandi. Libros quoque baptizatorum, confirmatorum, nubentium, et defunctorum bene compactos habeant, in quibus, præscriptis verborum formulis, diligentissime de vice in vicem, et sine mora, nomina, cognomina, cæteraque annotanda describant.

X. Quum præcepto divino teneantur pro ovibus suis sacrificium offerre (6), mandamus, id religiosissime fieri ab omnibus, qui animarum curam, sive titulo perpetuo, sive ad tempus seu ut œconomi et vicarii, curam animarum exercent, Missam *pro populo* applicantes singulis Dominicis, aliisque de præcepto diebus festis (7), etiam suppressis (8). Hæc autem gravissima obligatio ita parochi propria est, ut tantummodo in casu infirmitatis per alium satisfacere possit; nec ei fas sit alicui benefactori Missam applicare, et in alium sacerdotem transferre onus celebrandi pro populo (9), cum hæc applicatio recenseatur inter pastoralia munera, quæ parochi ratione officii incumbunt (10); neque diebus festis, præsentem cadavere, celebrare Missam pro defuncto, neque pro functione alicujus confraternitatis, in aliam

(1) Ben. XIV, Inst. cit. n. 16. (2) Conc. Trid.... (3) Joann. X, 14.
 (4) Prov. XXVII, 23. (5) S. Car. Borr. Con. Prov. I. Ezech. XXXIV, 4.
 (6) Conc. Trid. sess. XXIII, cap. 1 De ref.
 (7) Ben. XIV, Const. *Cum semper*. S. C. C. 28 Mart. 1801 et pluries.
 (8) Pius IX Const. *Amantissimi* 3 Maji 1858.
 (9) Ben. XIV Const. *Cum semper*.
 (10) Innoc. XII Const. 24 April 1699.

diem transferendo Missam *pro populo* applicandam (1). Debet etiam parochus Missam hanc celebrare in propria parochiali Ecclesia (2), et tantum, cum ob causas graves legitime absit, poterit ibi pro populo applicare ubi actu commoretur, dummodo in Ecclesia parochiali non desit alius sacerdos, qui Missam celebret, et fidelibus explicet Evangelium (3). Numquam ergo licebit parochis Missam propria auctoritate in alium diem transferre; sed si quis huic obligationi adimplendæ impar sit absque gravi incommodo, Episcopum adeat, qui ejus inopiæ, juxta propositum a Benedicto XIV modum consulere poterit (4).

XI. Episcopi vero juxta Sacrarum Congregationum decreta instruant parochos, qui duas parœcias regunt, et illos quibus legitima de causa bis in diebus festis Missam celebrare concesserint, quomodo se gerere debeant tam in celebratione, quam in applicatione. Effundant insuper parochi quotidianas ad Deum preces et orationes pro grege sibi commisso, ut vere deprehendantur ministri et cooperatores Sacerdotis Æterni, qui et semetipsum quotidie offert hostiam pro peccatis, et semper vivit ad interpellandum pro nobis (5). Unde eos cum Tridentino Concilio monemus, ut tam frequenter, etiam per hebdomadam, Missam celebrent, ut muneri suo satisfaciant (6).

XII. Gravissima inter parochorum munera adnumeratur verbi divini prædicatio, ad quam, diligenti studio et pastoralis zelo peragendam, tenentur diebus saltem Dominicis et festis, ac frequentius in Quadragesima et Adventu (7), quin in contrarium valeat consuetudo, quæ damnanda potius dicenda est corruptela (8). Sedulo igitur cogitent, hoc esse vitæ spiritualis pabulum, fidei principium, bonorum operum fundamentum, ex quo incrementum recipiunt fideles, ut uberiores pœnitentiæ ac pietatis fructus in christiano populo fieri videamus.

XIII. Hanc ergo urgentissimam obligationem ab omnibus, qui curam animarum gerunt, diligentissime adimpleri præcipimus in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub pœnis ad juris normam infligendis (9), et quidem per se ipsos (10), nisi legitimo impedimento detineantur; tunc enim per alium sacerdotem idoneum proprium implere debent officium (11).

(1) S. C. C. 16 Jun. 1770. (2) Id. 15 Sept. et 17 Nov. 1629.
 (3) S. C. C. in pluribus decretis. (4) Const. *Cum semper*. (5) Heb. VII, 25.
 (6) Conc. Trid. sess. XXIII, cap. 14 De ref.
 (7) Conc. Trid. sess. V, cap. 2 De ref.
 (8) Innocent. XIII, Const. *Apostolici ministerii*.
 (9) Conc. Trid. sess. XXIV, cap. 4. De ref.
 (10) Id. id. S. Cong. Conc. 27 Jul. 1626. 16 Sept. 1645.
 (11) Conc. Trid. sess. V, cap. 2 De ref.

XIV. Ad prædicandi munus accedit officium pueros et rudes, immo fideles omnes christianam docendi doctrinam, quod Dominicis et festis diebus similiter urget omnes animarum curatores (1). Ut duo hæc gravissima munera fructuose perficiant, meditentur parochi, et ut sibi speciatim dicta habeant quæ suo loco de utrisque dicemus.

XV. In sacramentis administrandis diligentissime se gerant. Non difficiles aut tardi sint, nec aliquem inurbanis et asperis verbis deterreant et repellant (quod certe dolendum ac puniendum foret), sed libenter et alacres accedant, omnes paterna charitate excipiant, immo Jesu Salvatoris exemplum quodammodo imitantes, ipsi oves perditas quærant, et obviam eant.

XVI. Ideo diebus festis, et in solemniorum vigiliis, ad confessionales sedes ultro veniant, ibique per aliquod temporis spatium expectantes permaneant. Præ oculis vero habeant, Baptismum, Communionem paschalem, Viaticum et Extremam Unctionem ministrare proprii illorum muneris esse, et invalida esse matrimonia quæ coram proprio parochio, vel ejus delegato non fiunt.

XVII. Peculiari cura et charitatis sollicitudine præsto sint ægrotis, præsertim in vitæ discrimini constitutis. Ad sacramenta ipsis ministranda vocati promptissime accurrant: immo si aliquem scierint graviter infirmari, non spectent quod vocentur, sed ultro ad eum accedant, consolentur, instruant, et, quod maxime interest, sacramentis comuniant, cavendo ne hæc spiritualia subsidia, medicorum negligentia, aut cognatorum stulta commiseratione, tardius, et fere ob morbi ingravescentis excessum, inutiliter, vel minus fructuose percipiant. Nec obliviscantur, ubi extrema salutis necessitas intercedat, teneri etiam cum vitæ discrimine, ovibus suis sacramenta ministrare (2).

XVIII. Meminerint etiam, oportere ut ægrotis vita periclitantibus absolutio sacramentalis sæpius concedatur, quamvis jam pro suscipiendo Viatico confessi fuerint, et etiam Extrema Unctione roborati, et hoc, licet nullius lethalis culpæ conscientiam habeant, vel loquendi usu sint privati, juxta quod doctores docent, præsertim S. Alphonsus de Ligorio.

XIX. Neque se pastoris muneri satis functos existiment parochi, nisi «pauperum, aliarumque miserabilium personarum paternam curam gerant» (3). Pro reddituum igitur facultate, eleemosynam præbeant petentibus; immo inquirent studiose de pauperibus occultis,

(1) Conc. Trid. sess. XXIV, cap. 4 De ref.

(2) Ben. XIV De Syn. Diœc. lib. XIII, c. 10, S. Carol. Borr. Con. Prov. V.

(3) Conc. Trid. sess. XXIII, cap. 1 De ref.

præsertim puellis, ægrotis, et senio confectis, et ab stipe roganda pudore deterritis, atque hisce ultro pro viribus subveniant, ac si per se impares inveniuntur necessitatibus sublevandis, egenorum causam agentes enixe pro iis divitum subsidia implorent.

XX. Omnibus demum omnia fiant, ut omnes Christo lucrifaciant, et quo consilio, qua consolatione, qua opera satagant, ut tam animæ quam corporis miserias, quantum possint, extenuent et auferant.

XXI. Caveant summopere parochi ad inordinato parentum et cognatorum amore, unde «multorum malorum in Ecclesia seminarium stat» (1). Quamvis igitur ex illis sint quos in parochialem domum excipere sacri canones et synodalia statuta permittant, non tamen recipiant, nisi bonis moribus commendentur, et pastoralium munerum implemento, debitoque parœciæ regimini impedimenta non inferant. Meminerint, per ecclesiasticas leges «omnino interdici studium augeudi consanguineos et familiares ex Ecclesiæ redditibus» (2); sed si pauperes sunt, iis ut pauperibus, sicut et cæteris parochianis egentibus distribuant, Ecclesiæ redditus non distrahentes nec dissipantes illorum causa.

XXII. Illud etiam præ oculis habeant, qui nulla interveniente legitima causa, translationem ad pinguiora beneficia non raro petunt, eos non gregem, ut boni pastores, sed mercenarium more, lac potius et lanam diligere facile convinci: unde ut ab omni avaritiæ specie, et ab improbandis sane hujusmodi petitionibus abstineant, omnes in Domino hortamur.

XXIII. Ecclesiam, cui præfecti sunt, ut sponsam diligant, curamque gerant ut nihil ex illius bonis et redditibus dispereat, aut indebite insumatur; ut sacræ functiones rite obeantur, iisque horis, quæ non tam parochi quam populi commodo, et quantum fieri potest, honestis desideriis respondeant; ut ecclesiastica supellex conservetur et augeatur, memoria tenentes quod quotidie ore proferunt: *Domine, dilexi decorem domus tuæ* (3).

XXIV. Nec possumus, hic, quin redarguamus illorum desidiam et negligentiam, qui, arduis quibusque officiis in coadjutorem rejectis, inertio otio indulgent, faciliora sibi vindicant, et dum per se ipsos, uti cum Tridentinis Patribus ediximus, animarum curam, tamquam boni pastores exercere tenentur, alieni laboris spectatores magis quam Ecclesiæ rectores existunt. Liceat illis adjutorem habere: habeant omnino

(1) Conc. Trid. sess. XXV, cap. 1 De ref.

(2) Id. sess. XXV, cap. 1 De ref. (3) Id. id.

ubi frequentia populi id requirat; at munera quæ sibi, fideique suæ concredita fuere, quantum cujusque vires ferre poterunt, ipsimet obeant.

XXV. In sua agendi ratione maximam prudentiam præ se ferant parochi, considerantes non omnia quæ licent et bona sunt semper expedire. Hinc nec usus receptos immutare, nec ipsos abusus, si inveniati sunt, corrigere aggrediantur, nisi admodum caute, et consulto antea Episcopo. «Quos in mandatis Domini delinquentes, atque a veritatis via et justitiæ aberrantes invenerint, haud omittant eos in spiritu lenitatis et mansuetudinis, paternis monitis et consiliis, corripere atque arguere, obsecrare, increpare in omni bonitate, patientia et doctrina, quum sæpe plus erga corrigendos agat benevolentia quam austeritas, plus exhortatio quam comminatio, plus charitas quam potestas (1). Illud etiam totis viribus præstare contendant, ut fideles charitatem sectentur, pacem inquirant, et quæ charitatis et pacis sunt sedulo exequantur, quo cunctis dissentionibus, inimicitiis, æmulationibus, simultatibus penitus extinctis, omnes se mutua charitate diligant, atque in eodem sensu, in eadem sententia perfecti sint, et idem unanimes sentiant, idem dicant, idem sapiant in Christo Jesu Domino nostro» (2).

XXVI. Frequenter demum secum recogitent, nihil animarum curatori profuturum esse universos lucrari, si se ipsum perderet; ideoque ut se ipsos salvos faciant, et fideles qui eos audiunt, juxta monitum Apostoli, attendant sibi et doctrinæ (3). Attendant primum sibi, atque in via Domini ambulare studeant, ut verbo et exemplo possint quibus præsumt proficere, ne illis, ad justitiam alios erudientibus, dici liceat: *medice, cura te ipsum* (4). Sint in oratione assidui, ut divinæ gratiæ lumen eis semper affulgeat. Non a malo tantum, sed ab omni etiam specie mali abstineant (5), nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum (6). Caveant non modo ne quid contra committant, sed etiam ne quid omittant: quum in sacerdotali vita, pro muneris ratione, graviore longeque plures quam in cæteris esse possint omissionis culpæ. Justitiam, pietatem, charitatem, patientiam, mansuetudinem sectentur (7): virtutes, uno verbo, quas in populo cupiunt inserere, ipsi antea suo exemplo referant, et studiosius colant, ut unicuique eorum fidelibus dicere fas sit: *imitatores mei estote, sicut et ego Christi* (8).

(1) S. Leo Epist. XIV, C. 1. (2) Pius IX, Encycl. *Qui pluribus*.
(3) I. Timoth. IV, 16. (4) Luc. IV, 16. (5) I. Thes. V, 22.
(6) 2. Cor. VI, 3. (7) I. Tim. VI, 11. (8) I. Cor. IV, 16.

TITULUS XIII.

DE COADJUTORIBUS.

I. Etsi parochi, nisi senio aut infirmitate impediuntur, muneris sui partes implere debeant, ea per se ipsos præstantes quæ privative ad eos pertinere jus ecclesiasticum decrevit, nec non alia quæ ex pastoralis officii ratione eisdem incumbunt, tamen si soli non sufficiant, tot illis sacerdotes adjungi oportet ex Concilii Tridentini præcepto, quod pro parochianorum numero, et locorum conditione, ad curam animarum recte peragenda requirantur (1), ac ita fieri debet in regione nostra, juxta quod in novissimo Concordato, et regulis pro parochiarum ordinatione traditis statutum fuit.

II. Licet etiam parochis senio vel infirmitate confectis, quamvis minor sit populus ut ex Concordati jure coadjutor ei competat, coadjutorem seu Vicarium per se eligere, qui, approbante Episcopo, et juxta conventionem cum parochio initam de mercede ab ipso percipienda, eidem in pastorali munere exequendo auxilium præstet.

III. Sciant coadjutores non sibi sed parochio animarum curam directe esse concreditam, ipsorumque officium in eo consistere, ut parochio auxilientur in adimplendis suis obligationibus, et ut illius vices gerant cum necessitas aut justa ratio exigat. Nullam igitur sibi vindicent auctoritatem disponendi de iis quæ solum ad parochum pertinent. Obedientiam illi præstent in omnibus quæ ad pastorale munus spectant, et si plus æquo se gravari existiment, ipsi placide, humiliter et opportune rem exponant, ac si opus fuerit, ad Archipresbyterum, vel ad Episcopum deferant, quin interim ab obedientiæ debito se solutos credant.

IV. Lege residentiæ coadjutores non aliter ac parochos adstrictos declaramus. Etiam quum non usque ad triduum abesse a parochia, justa de causa, velint, licentiam a parochio impetrent; si ad sex dies ab Archipresbytero; ab Episcopo autem si diutius perdurare absentiam oporteat.

V. Quæ ipsis committantur, sive ab Episcopo, cujus erit eorum obligationes et jura, prout locorum et casuum adjuncta postulent definire, sive a parochio, solerter adimpleant. Sint in administrandis Sacramentis, et præsertim in audiendis confessionibus diligentes, et assidui: infirmorum visitationi speciali charitate incumbant: in prædicatione verbi divini veri parochi auxiliares. Missam hora a parochio statuta in paro-

(1) Sess. XXI, cap. 4 De ref.

chiali Ecclesia, numquam extra ipsam absque illius licentia celebrent, atque in promovenda fidelium pietate, et templi ac divini cultus decore omnem semper curam adhibeant. Hæc facientes, erunt de Ecclesia benemeriti, nosque, in parochiis publico concursu conferendis, labores eorum existimabimus, præ oculis habentes tempus, zelum ac diligentiam quibus in coadjutorum munere inservierunt.

VI. Erga parochianos humaniter et comiter se gerant, nec quidquam agant ex quo proprii ministerii honor et auctoritas in fidelium æstimatione decrescat. Illorum domus, nisi ex officio, aut cum parochio, ne nimium frequentent, præsertim eorum quos erga parochum minus bene affectos fortasse noverint.

VII. Utilissimum foret, ac summopere optamus, coadjutores quantum fieri possit cum parochis simul habitare; ejusmodi enim contubernio et assidua vitæ consuetudine, si charitas christiana viget, facile præcluditur via dissensionibus, unitas in regimine procuratur, et juniores sacerdotes, veluti quodam tyrocinio, ad ministeria omnia rite peragenda aptiores efficiuntur.

VIII. Ubi duo vel plures sint coadjutores, pari studio in id intendant, ut in omnibus se invicem auxilientur, fraterna concordia animarum bonum procurent sive turnatim, sive in parte unicuique assignata officium suum expleant, prompti alacrique animo alterius, quoties impeditus fuerit, vices agentes, ne detrimento fidelibus obveniat.

IX. Parochi uti fratres ac filios coadjutores existiment et diligant, miti ad benevolo animo complectantur, ad sacerdotales virtutes et ad parochiale munus rite exercendum informant, consiliis juvent, in adversis consolentur, in difficultatibus ac laboribus omni charitate confirmant, maxime vero honore prosequendos coram populo curent.

X. Parochus denique, eorumque coadjutores in Domino hortamur, ut sicuti in unum finem, salutem scilicet animarum commune ipsi ministerium tendit, ita unus sit in eis spiritus, quo inter se mutuo juvamine et auxilio, fidei autem populo utilitati et ædificationi esse studeant in vinculo pacis.

TITULUS XIV.

DE CAPELLANIS MONIALIUM, HOSPITALIUM ET CARCERUM, AC DE CÆTERIS PRESBYTERIS.

I. Cum parochi, etiam coadjutorem habentes nequeant omnibus institutionibus in parœcia existentibus sufficienter providere, capellani designantur, qui, ab Episcopo electi, vel probati a patronis nominantur, et peculiarem curam habent sive monasteriorum, sive juvenum

in religiosis collegiis degentium, sive infirmorum et ægrotantium in xenodochiis, sive orphanorum vel senium in hospitiis, sive detentorum in carceribus. Non quidem parochi sunt, sed in quibusdam parochis assimilati certa et determinata munia exercent, juxta quod ab Episcopo ordinetur pro sua prudentia et pro locorum ac institutionum natura, ideoque caveant ne præscriptos limites prætergrediantur.

II. In specie autem cappellanis monialium competit jus ministrandi Sacramenta (illo pœnitentiæ excepto, nisi earum confessarii simul fuerint) iis qui in monasterio degunt, iisdemque aquam, cineres, ramos, candelas rite benedictas distribuendi, ac defunctorum monialium exequias peragendi (1); non tamen monasterium ingredi ut Missam celebrent (2), neque prætextu comitandi medicum, chirurgum, vel operarios (3), neque sepulturæ tradendi cadaver alicujus monialis, aut officia funeralia peragendi, nisi de Ordinarii licentia in singulis casibus (4) neque alia obire, quæ officium suum, scilicet functiones ecclesiasticas excedat, sub pœna remotionis (5).

III. Capellani pro hospitalibus, orphanotrophiis, et carceribus electi, magno zelo ac diligentia invigilent et pro viribus adlaborent ut qui corpore premuntur, animæ salutem in securo positam habeant. Ægrotos, et detentos sæpe invisant, et christianis adhortationibus solentur; si forte rerum fidei eos ignaros invenerint, patienter instruant de necessariis ad salutem; pueros paterna charitate edoceant, et omnia spiritualia peragant officia, quæ ad animarum curatores spectant, præsertim cum infirmis in extremo agone luctantibus.

IV. Uti vice-Parochi jus habent ministrandi Baptismum infantulis expositis (6); jus quoque habent ministrandi infirmis Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ et Extremæ Unctionis; non vero Matrimonii, nisi specialiter in singulis casibus ab Ordinario, vel a Parochio fuerint delegati (7). Officium denique sepulturæ eis competit, ratione officii quasi parochialis, quo tenentur, pro infirmis tantum in hospitali, aut in orphanotrophio vel hospicio morientibus (8).

X. Presbyteri, quibus nullum speciale officium commissum fuerit, omnesque clerici cujuscumque ordinis ex antiquorum Ecclesiæ Hispaniæ canonum (9), Tridentinæ Synodus (10) et Inocentii XIII Bulla,

(1) S. Congr. Conc. 23 Aug. 1727. (2) S. Cong. Episc. et Reg. 16 Jul. 1683.
(3) Id. 13 Sept. 1583. (4) Id. 11 Aug. 1610. 2 Mart. 1855.
(5) Ferraris, *Capellan. Monial.* (6) S. Cong. Conc. 22 Febr. 1865.
(7) Sac. Cong. Conc. 11 April. 1651. Card. De Luca: *De parochis* Dissert. 24. n. 18. (8) Card. De Luca loco citato.
(9) Conc. Tolet. (anno 400) can. V, Concil. Valentin. (546) Can. V et VI.
(10) Sess. XXIII, cap. 16. De ref.